

LINDAn kustannushyötyanalyysi

KYSELYN ALUSTAVAT TULOKSET

Sisältö

1.	Taustaa	2
1.1.	LINDAn kustannushyötyanalyysi	2
1.2	Kyselyistä	2
2.	Kysely kaukopalveluvirkailijoille.....	2
2. 1	Kyselyn toteutus.....	2
2.2	Vastaajat	3
2.3	Tulokset	3
3.	Kysely luotteloijille	4
3.1	Kyselyn toteutus.....	4
3.2	Vastaajat	4
3.3.	Tulokset	5
LIITE 1:	Kaukopalvelukyselyn vastaukset	7
LIITE 2:	Kysymykset kaukopalveluvirkailijalle	9
LIITE 3:	Kysymykset luotteloijille – LINDAan luotteloivat kirjastot	10
LIITE 4:	Kysymykset luotteloijille – AMK-, yleiset ja erikoiskirjastot	11
LIITE 5:	Luotteloijien kyselylomakkeiden ohje- ja kommenttisivu.....	12

1. Taustaa

1.1. LINDAn kustannushyötyanalyysi

LINDAn laaturyhmä alkoi alkuvuodesta 2011 toteuttaa LINDAn kustannushyötyanalyysiä, jonka osana päätettiin pyrkiä selvittämään, paljonko kirjastoissa menee aikaa poimintaluettelointiin ja primääriluettelointiin. Samalla päätettiin selvittää, kuinka paljon LINDAsta on hyötyä kaukopalvelun paikantamisvälineenä. Kustannushyötyanalyysin toteutus aloitettiin otantana valituille kirjastoille suunnatuilla kyselyillä.

1.2 Kyselyistä

Kyselyihin valittiin otantana kaksi yliopistokirjastoa ja yksi yleinen kirjasto (maakuntakirjasto). AMK-kirjastoissa vastaajiksi ilmoittautui neljä kirjastoa, joista kaksi on yhdistynyt Lapin korkeakoulukirjastoon ja joista on samalla tullut suoraan LINDAan luetteloivia kirjastoja.

2. Kysely kaukopalveluvirkailijoille

2.1 Kyselyn toteutus

Kaukopalveluhenkilöstölle suunnatun kyselyn avulla oli tarkoitus selvittää, kuinka suuri hyöty Lindasta on kaukopalvelun paikantamisvälineenä. Kyselylomake toimitettiin helmikuussa 2011 otantakirjastojen johtajille, joita pyydettiin valikoimaan vastaajaksi aktiivisesti kaukopalvelupyynnöjä käsittelevä henkilö. Lomakkeeseen pyydettiin merkitsemään kahden kahden viikon otanta-ajalta tieto ainakin vastaajan käsittelemien kaukopalvelupyynnöjen paikannustavasta. Käytännössä vastauksista saatiin selville otantajakson aikana käsiteltyjen tilausten määrä ja näistä LINDAsta paikannettujen tilausten osuus. Tämän lisäksi saatiin kartoitettua kaukopalveluvirkailijoiden käyttämiä muita paikantamistapoja.

2.2 Vastaajat

Vastauksia tuli 19.5.2011 mennessä 7 eri kirjastosta:

- yliopistokirjastot: Oulu ja Jyväskylä
- LINDAan suoraan luetteloivat AMK-kirjastot: Lapin korkeakoulukirjastoon yhdistyneet Kemi-Tornion AMK ja Rovaniemen AMK
- Muut AMK-kirjastot: Tampereen AMK, ja HAAGA-HELIA AMK
- Yleiset kirjastot: Lahti

2.3 Tulokset

2.3.1 Käsitellyt tilaukset ja LINDAsta löytyneiden tilausten osuus

	Kirjasto	Käsiteltyjä tilauksia	Joista löytyi LINDAsta
Yliopistokirjastot	Oulu	81	66
	Jyväskylä	103	71
	Yhteensä	184	137 (74 %)
LINDAssa mukana olevat AMK-kirjastot	KTAMK	13	2
	RAMK	14	7
	Yhteensä	27	9 (33 %)
Muut AMK-kirjastot	TAMK	13	8
	Haaga-Helia	9	8
	Yhteensä	22	16 (73%)
Yleiset kirjastot	Lahti	18	18 (100%)
YHTEENSÄ		251	180 (72%)

2.3.2 Vastauksissa mainitut muut kaukopalvelutilausten paikantamistavat

Kysymys: Mistä muista tietokannoista tms kaukopalvelutilauksia paikannettiin?

Mistä muista tietokannoista tms kaukopalvelutilauksia paikannettiin?	
Oulun Yliopiston kirjasto / Tiedekirjasto Pegasus	Libris, Bibsys, Bibliotekdk, Subito, BL, OCLC
Jyväskylän yliopiston kirjasto	Frank; Google; Nelli; Libris; Bibsys; Danbib; Subito; Worldcat; Scifinder; Virtual Catal. Karlsruhe; British Library Integrated Catalogue; Copac, Ulrich; Turkin, Italian ja Ranskan kansalliskirjastojen luettelot
Lapin korkeakoulukirjasto / KTAMK	AMK-kirjastot, Varastokirjasto, Helmet
Lapin korkeakoulukirjasto / RAMK	Lapin kirjasto, Frank-monihaku, Juolukka
TAMK	Nelli (korkeakoulukirjastoja pikahaku-ryhmä), Frank monihaku (yleiset kirjastot), Libris, Subito
HAAGA-HELIA:n	HAAGA-HELIA:n Haltia-tietokannan kautta "muut kirjastot"-toiminnolla Tampereen amk:n Tarkka-tietokannasta
Lahden kaupunginkirjasto	Frank

3. Kysely luetteloijille

3.1 Kyselyn toteutus

Luettelointia ja sisällönkuvailua tekeville henkilöille suunnatun kyselyn avulla oli tarkoitus selvittää yhden poiminta- tai primääriluetteloidun tietueen luomiseen tai muokkaamiseen kuluva keskimääräistä työaikaa ja samalla Lindan hyötyä luetteloinnissa ja sisällönkuvailussa.

Kyselylomake toimitettiin helmikuussa 2011 otantakirjastojen johtajille, joita pyydettiin toimittamaan se eteenpäin sopiville henkilöille (kustakin kirjastosta 2-5 luetteloijalle). Lomakkeessa kysyttiin tiedot 20 tietueen luetteloinnista ja sisällönkuvailusta - siitä riippumatta kuinka monen päivän aikana nämä tehtiin. Toiveena kuitenkin mainittiin, että otokseen valikoituisi riittävän monipuolista aineistoa, ei esim. yhden julkaisusarjan monta osaa tms.

3.2 Vastaajat

Vastauksia tuli 19.5.2011 mennessä 22 kpl:

- Yliopistokirjastoista 11 vastausta (Oulusta 6, Jyväskylästä 5)
- Lindaan suoraan luetteloivista AMK-kirjastoista 4 vastausta (Lapin korkeakoulukirjastoon yhdistyneet Kemi-Tornion ja Rovaniemen AMK:n kirjastot)
- Muista AMK-kirjastoista 6 vastausta (Haaga-Helia 1, TAMK 5)
- Yleisistä kirjastoista 1 vastaus (Lahden kaupunginkirjasto – maakuntakirjasto). Lahden vastauksessa kaikki tietueet oli poimittu LINDAsta.

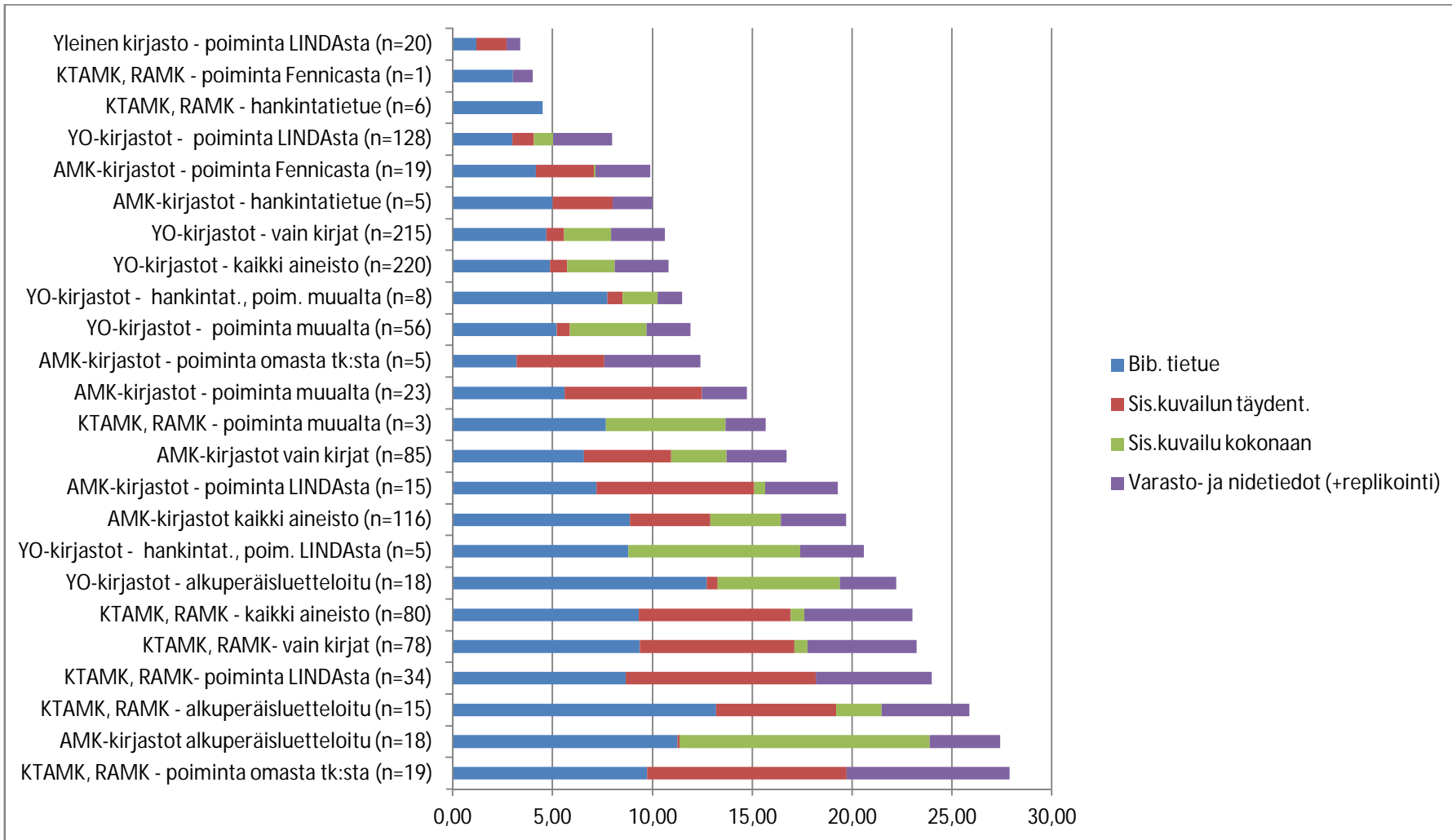
Vapaissa vastauksissa oli yksi yleinen kommentti:

”Luettelointiaikaa on erittäin vaikea laskea/määrittää, koska olen koko ajan asiakaspalvelussa tai valmiudessa ja työni keskeytyy koko ajan eri syistä” (AMK-luetteloija)

3.3. Tulokset

Tuloksissa on eritelty eri kirjastojen erilaisten aineistojen luetteloinnin eri työvaiheisiin kulunut aika keskiarvona. Oheisessa taulukossa ja kaaviossa ajat on esitetty minuutteina. Kirjaston ja aineiston kohdalla näkyy myös kyseisen aineiston määrä otannassa, osa näistä luvuista on hyvin pieniä eivätkä tulokset ole niiltä osin välttämättä vertailukelpoisia. **Ainoastaan kaikki aineisto –rivit sisältävät muunkin aineiston kuin kirjat.** Vain AMK-kirjastojen vastauksissa tätä muuta aineistoa olisi ollut riittävästi erikseen vertailtavaksi.

Kirjasto ja aineisto	Bib. tietue	Sisällön- kuvailun täydentä- minen	Sisällön- kuvailu kokonaan	Varasto- ja nidetiedot (+replikointi)	Yhteensä
Yleinen kirjasto - poiminta LINDAsta (n=20)	1,18	1,53		0,68	3,38
KTAMK, RAMK - poiminta Fennicasta (n=1)	3,00			1,00	4,00
KTAMK, RAMK - hankintatietue (n=6)	4,50	0,00	0,00	0,00	4,50
YO-kirjastot - poiminta LINDAsta (n=128)	2,98	1,07	0,98	2,96	7,99
AMK-kirjastot - poiminta Fennicasta (n=19)	4,16	2,91	0,08	2,73	9,88
AMK-kirjastot - hankintatietue (n=5)	5,00	3,00	0,00	2,00	10,00
YO-kirjastot - vain kirjat (n=215)	4,69	0,89	2,36	2,69	10,63
YO-kirjastot - kaikki aineisto (n=220)	4,86	0,87	2,39	2,70	10,82
YO-kirjastot - hankintat., poim. muualta (n=8)	7,75	0,75	1,75	1,25	11,50
YO-kirjastot - poiminta muualta (n=56)	5,20	0,67	3,83	2,20	11,90
AMK-kirjastot - poiminta omasta tk:sta (n=5)	3,20	4,40	0,00	4,80	12,40
AMK-kirjastot - poiminta muualta (n=23)	5,59	6,89	0,00	2,25	14,73
KTAMK, RAMK - poiminta muualta (n=3)	7,67	0,00	6,00	2,00	15,67
AMK-kirjastot vain kirjat (n=85)	6,58	4,37	2,77	3,00	16,72
AMK-kirjastot - poiminta LINDAsta (n=15)	7,20	7,91	0,53	3,64	19,28
AMK-kirjastot kaikki aineisto (n=116)	8,88	4,02	3,52	3,28	19,70
YO-kirjastot - hankintat., poim. LINDAsta (n=5)	8,80	0,00	8,60	3,20	20,60
YO-kirjastot - alkuperäisluetteloitu (n=18)	12,72	0,56	6,11	2,83	22,22
KTAMK, RAMK - kaikki aineisto (n=80)	9,33	7,61	0,68	5,41	23,03
KTAMK, RAMK- vain kirjat (n=78)	9,36	7,74	0,67	5,46	23,23
KTAMK, RAMK- poiminta LINDAsta (n=34)	8,65	9,53	0,00	5,82	24,00
KTAMK, RAMK - alkuperäisluetteloitu (n=15)	13,20	6,00	2,27	4,40	25,87
AMK-kirjastot alkuperäisluetteloitu (n=18)	11,25	0,11	12,54	3,51	27,41
KTAMK, RAMK - poiminta omasta tk:sta (n=19)	9,74	10,00	0,00	8,16	27,90

Tietueen tuottamisen eri vaiheisiin kulunut aika minuutteina: keskiarvot aineistosta ja kirjastotyypistä riippuen.

LIITE 1: Kaukopalvelukyselyn vastaukset

Vastaaja	Oulun Yliopiston kirjasto / Tiedekirjasto Pegasus
Otanta-aika	7.3.2011-18.3.2011
Käsiteltyjen tilausten määrä yhteensä	81
Tieto löytyi LINDAsta	66
Tietoa ei löytynyt LINDAsta	15
Tieto löytyi muualta	15
Mistä muista tietokannoista tms kaukopalvelutilauksia paikannettiin	Libris, Bibsys, Bibliotekdk, Subito, BL, OCLC
Vapaat vastaukset ja kommentit:	
<p>Kaikki pyyntölainauksen tilaukset tarkastetaan Oulussa aina ensin Lindasta sitten vasta muualta. Tarkastelluista ja Lindasta löytyneistä tilauksista (66), 5 tilausta oli kyllä Lindassa mutta tilattiin muista pohjoismaista, koska Lindasta ei löytynyt kaukolainattavaan kappaletta tai kirja oli lainassa. Eli nuo 15 kirjaa tai lehteä ovat niitä, joita Lindasta ei todellakaan löytynyt ja jotka on siis paikallistettu muualta. Kun löydämme kirjan Lindasta tarkastamme Lindan kirjastolinkin kautta aina paikallistietokannasta kirjan todellisen saatavuuden eli onko kyseessä kurssikirja, käsikirjastokirja tms. ei kaukolainattava kirja. Lehtien suhteen tarkastamme Lindasta onko lehteä ensisijaisesti Varastokirjastossa, sitten tarkastamme saammeko lehden Subitosta kotimaata halvemmalla. Subitosta tilasimme 11 artikkelia, joista osan olisimme saaneet myös Suomesta mutta hintasyistä kannatti tilata Subitosta.</p>	

Vastaaja	Jyväskylän yliopiston kirjasto
Otanta-aika	7.3. – 18.3.2011
Käsiteltyjen tilausten määrä yhteensä	103
Tieto löytyi LINDAsta	71
Tietoa ei löytynyt LINDAsta	20
Tieto löytyi muualta	12
Mistä muista tietokannoista tms kaukopalvelutilauksia paikannettiin	Frank; Google; Nelli; Libris; Bibsys; Danbib; Subito; Worldcat; Scifinder; Virtual Catal. Karlsruhe; British Library Integrated Catalogue; Copac, Ulrich; Turkin, Italian ja Ranskan kansalliskirjastojen luettelot
Vapaat vastaukset ja kommentit :	
-	

Vastaaja	Kemi-Tornion AMK:n kirjasto
Otanta-aika	14.3. – 26.3.2011
Käsiteltyjen tilausten määrä yhteensä	13
Tieto löytyi LINDAsta	2
Tietoa ei löytynyt LINDAsta	11
Tieto löytyi muualta	11
Mistä muista tietokannoista tms kaukopalvelutilauksia paikannettiin	AMK-kirjastot, Varastokirjasto, Helmet
Vapaat vastaukset ja kommentit :	
<p>Meillä ei ole keskitettyä kaukopalvelua, joten tässä neljän yksikön tiedot yhdistettynä. Tuloksia saattaa vääristää se, että yksikössä, jossa oli eniten kaukolainapyyntöjä (7 kpl), pyynnöt kohdistuivat musiikkiaineistoon. Toisessa yksikössä taas asiakas oli katsonut jo valmiiksi, että teokset löytyvät Varastokirjastosta (2 kpl).</p>	

Vastaaja	Lapin korkeakoulukirjasto, RAMK Porokatu
Otanta-aika	18.3. – 31.3.2011
Käsiteltyjen tilausten määrä yhteensä	14
Tieto löytyi LINDAsta	7
Tietoa ei löytynyt LINDAsta	3
Tieto löytyi muualta	4
Mistä muista tietokannoista tms kaukopalvelutilauksia paikannettiin	Lapin kirjasto 1, Frank-monihau 2, Juolukka 3
Vapaat vastaukset ja kommentit :	
-	

Vastaaja	Tampereen ammattikorkeakoulun kirjasto
Otanta-aika	16. 3- 30.3.2011
Käsiteltyjen tilausten määrä yhteensä	13
Tieto löytyi LINDAsta	8
Tietoa ei löytynyt LINDAsta	5
Tieto löytyi muualta	5
Mistä muista tietokannoista tms kaukopalvelutilauksia paikannettiin	<ul style="list-style-type: none"> • Nelli (korkeakoulukirjastoja pikahaku-ryhmä) • Frank monihaku (yleiset kirjastot) • Libris • Subito
Vapaat vastaukset ja kommentit:	
<ul style="list-style-type: none"> • Yksi kirja oli varattu, joten tilattiin muualta kuin Linda-kirjastosta. • Otanta sattui osumaan tavallista hiljaisempaan ajankohtaan kaukopalvelun osalta. 	

Vastaaja	HAAGA-HELIA
Otanta-aika	18.3. – 31.3. 2011
Käsiteltyjen tilausten määrä yhteensä	9
Tieto löytyi LINDAsta	8
Tietoa ei löytynyt LINDAsta	1
Tieto löytyi muualta	1
Mistä muista tietokannoista tms kaukopalvelutilauksia paikannettiin	HAAGA-HELIAN Haltia-tietokannan kautta ”muut kirjastot”-toiminnolla Tampereen amk:n Tarkka-tietokannasta
Vapaat vastaukset ja kommentit:	
-	

Vastaaja	Lahden kaupunginkirjasto - maakuntakirjasto
Otanta-aika	7.3. – 20.3.2011
Käsiteltyjen tilausten määrä yhteensä	18
Tieto löytyi LINDAsta	18
Tietoa ei löytynyt LINDAsta	-
Tieto löytyi muualta	
Mistä muista tietokannoista tms kaukopalvelutilauksia paikannettiin	Frank
Vapaat vastaukset ja kommentit:	
Otantaviikoilla kaikki tilaukset lähetettiin LINDAn kautta löytyneisiin kirjastoihin.	

LIITE 2: Kysymykset kaukopalveluvirkailijalle

(Lähtevät kaukopalvelutilaukset)

Vastaajan tiedot:

Kirjasto:
Vastaaja:
Sähköpostiosoite (mahdollisia tarkentavia kysymyksiä varten):
Otanta-aika (kaksi viikkoa): _____. _____. - _____. _____. 2011

Kyselyä varten pyydämme paikantamaan kaukopalvelupyynnön aina ensin Lindasta

- kyselystä jätetään pois sellaiset tilanteet, joissa pyyntöä ei ole tarvinnut toimittaa eteenpäin, asiakas ohjataan lainaamaan teos omasta kirjastosta tms.

Mistä kaukopalvelutilauksen paikannustieto on saatu?	Käsiteltyjen tilausten määrä yhteensä:	kpl
	Tieto löytyi LINDAsta:	kpl
	Tietoa ei löytynyt LINDAsta:	kpl
	Tieto löytyi muualta:	kpl
	Mistä muista tietokannoista tms kaukopalvelutilauksia paikannettiin:	

Vapaat vastaukset ja kommentit:

--

Palatusosoite:

Lassi Lager
Kansalliskirjasto, kirjastoverkkopalvelut
PL 26
00014 Helsingin yliopisto

Tai: lassi.lager@helsinki.

LIITE 5: Luetteloijien kyselylomakkeiden ohje- ja kommenttisivu

TÄYTÄ LOMAKE OMAN TYÖSI OSALTA - MUUT KOHDAT VOIT JÄTTÄÄ TYHJÄKSI!

Muita ohjeita:

Lomakkeen täyttöaika ja ohjelmien avaamista ei lasketa luettelointiaikaan

Lomakkeet täytetään nimettöminä, mutta kirjasto mainitaan.

Bib-id (tai muu tunniste) - tietoa käytetään vain mahdollisesti usean henkilön täyttämien tietojen yhdistämiseen ja lomakkeentäyttäjän oman kirjanpidon helpottamiseksi

***Luettelointitapa:** a = alkuperäinen eli primääriluetteloitu tietue, p = muualta poimittu tietue, h = hankintaa/tilausta varten tehty minitietue

Vapaat vastaukset ja kommentit:

Palatusosoite:

Lassi Lager

Kansalliskirjasto, kirjastoverkkopalvelut

PL 26

00014 Helsingin yliopisto

Tai: lassi.lager@helsinki.fi